

Forslag til

Lokalplan nr. 172-150 og Kommuneplantillæg nr. 138-150

Vindmøller ved Borg-Visby vest

**TØNDER
KOMMUNE**

Indhold

VEJLEDNING

HVAD ER EN LOKALPLAN?	3
HVAD ER ET KOMMUNEPLANTILLÆG?	3
LÆSEVEJLEDNING.....	3
OFFENTLIGGØRELSE AF PLANFORSLAG.....	4
INDSIGELSER, BEMÆRKNINGER OG NÆRMERE OPLYSNINGER.....	4
LOKALPLANENS MIDLERTIDIGE RETSVIRKNINGER.....	4
LOKALPLANENS VARIGE RETSVIRKNINGER.....	5
RETSVIRKNINGER FOR FORSLAG TIL KOMMUNEPLANTILLÆG.....	5
RETSVIRKNINGER FOR VEDTAGET KOMMUNEPLANTILLÆG.....	5
KLAGEVEJLEDNING	5

INDLEDNING

INDLEDNING	7
------------------	---

LOKALPLANENS BESTEMMELSER

§ 1 FORMÅL	8
§ 2 OMRÅDETS AFGRÆNSNING OG ZONESTATUS.....	8
§ 3 OMRÅDETS ANVENDELSE.....	9
§ 4 UDSTYKNINGER.....	9
§ 5 BEBYGGELSENS OMFANG OG PLACERING	10
§ 6 BEBYGGELSENS YDRE FREMTRÆDEN	10
§ 7 TERRÆNREGULERINGER, UBEBYGGEDE AREALER, BEPLANTNING OG HEGN.....	11
§ 8 VEJE, STIER OG PARKERING.....	12
§ 9 TEKNISKE ANLÆG, SKILTNING OG BELYSNING	12
§ 10 SERVITUTTER	13
§ 11 FORUDSÆTNING FOR IBRUGTAGNING	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
§ 12 OPHÆVELSE AF LOKALPLANER.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
§ 13 RETSVIRKNINGER.....	13

LOKALPLANENS REDEGØRELSE

LOKALPLANENS BAGGRUND.....	15
LOKALPLANENS FORMÅL	15
LOKALPLANENS AFGRÆNSNING	15
LOKALPLANOMRÅDET.....	15
LOKALPLANENS INDHOLD	18
LOKALPLANENS SAMMENHÆNG MED ANDEN PLANLÆGNING.....	22
LOKALPLANENS FORHOLD TIL ANDEN LOVGIVNING	23
SERVITUTTER.....	30
TILLÆG FRA MYNDIGHEDER.....	30

KOMMUNEPLANTILLÆG NR. 138-150

REDEGØRELSE	30
RETNINGSLINJER.....	35
NYE RAMMER FOR LOKALPLANLÆGNING	38

VEDTAGELSESPÅTEGNING

VEDTAGELSE.....	41
OFFENTLIGGØRELSE	41

BILAG

KORTBILAG A – MATRIKELKORT MED AFGRÆNSNING	42
KORTBILAG B – LOKALPLANENS DISPONERING (Lokalplankort)	43

Vejledning

Dette hæfte indeholder forslag til lokalplan nr. 172-150 og kommuneplantillæg nr. 138-150 for vindmøller ved Borg-Visby vest.

HVAD ER EN LOKALPLAN?

En lokalplan fastsætter bestemmelser for, hvordan arealer, nye bygninger, beplantning, stier, veje osv. skal anvendes, placeres og udformes inden for et bestemt område.

Kommunalbestyrelsen kan på ethvert tidspunkt beslutte, at udarbejde et lokalplansforslag. Efter planloven skal Kommunalbestyrelsen udarbejde en lokalplan:

- inden større byggeri, anlægsarbejde eller udstykning kan sættes i gang.
- når det er nødvendigt for at sikre kommuneplanens virkeliggørelse.

Planloven kan læses på www.retsinfo.dk.

HVAD ER ET KOMMUNEPLANTILLÆG?

Et kommuneplantillæg er et supplement til den eksisterende kommuneplan.

Et kommuneplantillæg kan justere og ændre bestemmelser i kommuneplanen, når det er nødvendigt i forhold til realiseringen af en lokalplan.

Kommunalbestyrelsen har ansvaret for den sammenfattende kommuneplanlægning, som bl.a. udmøntes i en kommuneplan.

Kommuneplanen skal sammenfatte og konkretisere de overordnede politiske mål for udviklingen i kommunen. De centrale emner er udformning af byområder, placering af boliger, arbejdspladser, butikker, offentlige institutioner, trafik og grønne områder. I kommuneplanen fastlægges kommunalbestyrelsens politik for byernes – og kommunens øvrige områders udvikling.

Kommuneplanen udgør det nødvendige bindeled mellem den overordnede planlægning og lokalplanens bestemmelser om anvendelse og bebyggelse af delområder.

Kommuneplantillæg og lokalplaner kan læses på www.plandata.dk.

LÆSEVEJLEDNING

Lokalplanen består af en række lokalplanbestemmelser og en redegørelse. I redegørelsen fortælles kort om de eksisterende forhold inden for og omkring lokalplanområdet. Lokalplanens forhold til den øvrige planlægning og lovgivning beskrives også. Illustrationerne i lokalplanens redegørelsesdel er alene af vejledende karakter. Lokalplanbestemmelserne er bindende.

Bagerst i hæftet findes kommuneplantillægget, som består af en kort redegørelse for baggrunden for udarbejdelsen af kommuneplantillægget, forholdet til kommuneplanens retningslinjer og rammer for den fremtidige lokalplanlægning.

OFFENTLIGGØRELSE AF PLANFORSLAG

Formålet med lokalplanpligten er at opnå større sammenhæng i planlægningen og inddrage borgerne heri. Inden Kommunalbestyrelsen vedtager en lokalplan endeligt, skal et forslag til lokalplanen derfor offentliggøres i mindst 4 uger. Herefter vurderer Kommunalbestyrelsen eventuelle indsigelser og ændringsforslag og vedtager planen endeligt.

Det er vurderet, at lokalplanen har en karakter, som gør, at der skal være god tid til at sætte sig ind i sagen. Derfor fastlægges høringsperioden til 8 uger.

Forslaget til lokalplanen og kommuneplantillægget er således fremlagt i offentlig høring fra den 1. juni 2026 til den 20. oktober 2026.

Planforslaget kan ses på Tønder Kommunes hjemmeside: www.toender.dk og på www.plan-data.dk

INDSIGELSER, BEMÆRKNINGER OG NÆRMERE OPLYSNINGER

Indsigelser, bemærkninger og ændringsforslag skal være Tønder Kommune i hænde senest den 20. oktober 2026.

Indsigelser mod eller bemærkninger til planforslaget bedes indsendt skriftligt til teknisk@toender.dk eller til:

Tønder Kommune
Plan, Klima, Byudvikling & Ejendomme
Wegners Plads 2
6270 Tønder

Planforslaget kan ses i borgerservicecentrene, på bibliotekerne og på www.plandata.dk.

Oplysninger om planforslaget kan fås ved henvendelse til Klima, Plan og Udvikling på tlf.: 74 92 92 92 eller pr. e-mail: teknisk@toender.dk.

Øvrige høringer

Planlægningen vurderes ikke at medføre gener over landegrænser, hvorfor den ikke vurderes at være omfattet af krav om høring i henhold til Espoo-konventionen.

LOKALPLANENS MIDLERTIDIGE RETSVIRKNINGER

Indtil lokalplan forslaget er endeligt vedtaget af Kommunalbestyrelsen, gælder der midlertidige retsvirkninger. Det betyder, at ejendomme, der er omfattet af forslaget, ikke må bebygges eller i øvrigt udnyttes på en måde, der kan foregribe den endelig plans indhold.

En lokalplan medfører ikke handlepligt, men når der ændres i de eksisterende forhold, træder bestemmelserne i kraft.

Efter udløbet af indsigelsesfristen kan Kommunalbestyrelsen tillade at en ejendom, der er omfattet af lokalplansforslaget, bebygges eller udnyttes efter forslaget. Det forudsætter dog, at det aktuelle projekt er i overensstemmelse med kommuneplanen og der ikke er tale om at påbegynde et større byggearbejde.

Lokalplanens midlertidige retsvirkninger gælder højst 1 år fra offentliggørelsen af lokalplansforslaget. Når lokalplanen er endeligt vedtaget træder lokalplanens varige retsvirkninger i kraft.

LOKALPLANENS VARIGE RETSVIRKNINGER

Når den endeligt vedtagne lokalplan er offentligt bekendtgjort, må der hverken retligt eller faktisk etableres forhold i strid med planens bestemmelser, medmindre der gives dispensation.

En eksisterende lovlig anvendelse af en ejendom kan fortsætte som hidtil, hvorimod f.eks. ændret brug, bebyggelse eller udstykning ikke må stride mod lokalplanen. Lokalplanen medfører ikke i sig selv krav om etablering af de anlæg m.v., der er indeholdt i planen.

Kommunalbestyrelsen kan dispensere fra lokalplanen, hvis det ikke strider mod planens principper. Mere væsentlige afvigelser kræver derimod udarbejdelse af en ny lokalplan.

RETSVIRKNINGER FOR FORSLAG TIL KOMMUNEPLANTILLÆG

Kommunen kan ikke administrere på baggrund af et forslag til kommuneplantillæg i høringsperioden og indtil kommuneplantillægget er endeligt vedtaget. Derfor skal tilladelser eller afslag gives ud fra den gældende kommuneplan.

RETSVIRKNINGER FOR VEDTAGET KOMMUNEPLANTILLÆG

Efter den endelige vedtagelse af kommuneplantillæg, kan kommunen nedlægge forbud mod bebyggelse eller ændret anvendelse af bebyggede eller ubebyggede arealer, hvis de er i strid med kommuneplanens rammebestemmelser. Ligeledes kan der nedlægges forbud mod bebyggelse, som er i strid med kommuneplanens rækkefølgebestemmelser, jf. planlovens § 12, stk. 2 og 3.

KLAGEVEJLEDNING

Når en lokalplan og kommuneplantillæg er endelig vedtaget, kan der ifølge planlovens § 58 klages til Planklagenævnet over retlige spørgsmål, og det skal ske inden 4 uger. Fristen regnes fra den dag, hvor planen offentliggøres.

Ved retlige spørgsmål forstås spørgsmål, som drejer sig om de procesmæssige forhold i forbindelse med planens udarbejdelse og vedtagelse.

Der kan derimod ikke klages over lokalplanens indhold. Dog kan lovligheden af indholdet påklages.

Du kan klage hvis du har en retlig interesse i sagens udfald eller ifølge planlovens § 59, er en landsdækkende forening eller organisation, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelse.

Hvis du ønsker at klage, kan du klage via klageportalen, som ligger på www.naevneneshus.dk, www.borger.dk og www.virk.dk. Klagen sendes gennem klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder. Du betaler gebyret med betalingskort i klageportalen.

Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du undtagelsesvist vil søge om at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du henvende dig til Tønder Kommune.

Søgsmål til prøvelse af afgørelser om forhold, der er omfattet af planloven, skal være anlagt ved domstolene inden 6 måneder efter den offentlige bekendtgørelse i henhold til planlovens § 62.

Indledning

INDLEDNING

Tønder Kommune har modtaget en ansøgning om at opføre seks vindmøller med en totalhøjde på op til 185 meter i et åbent landområde mellem Borg og Visby i den sydvestlige del af Tønder Kommune. Samlet forventes vindmøllerne at have en installeret effekt på op til 39,6 MW og en forventet elproduktion på op til 155.400 MWh pr. år. Ansøger er NRGi Renewables A/S.

Tønder Kommune har et politisk mål om at blive CO₂-neutral i 2030, hvorfor en øget andel af vedvarende energi skal bidrage til nedbringelse af de fossile brændsler. Tønder Kommune har udarbejdet "vores Klimahandleplan", som skal vise vejen for hvordan Tønder Kommune tager medansvar for at få nedbragt udledningen af drivhusgasser.

Etablering af vedvarende energianlæg optager plads og kan have indvirkning på blandt andet landskab, natur og de nærmeste naboer.

Tønder Kommune har opstillet en række retningslinjer som vindmølleprojekter skal forholde sig til, og for at strømline opførelsen af møller på tværs af kommunen. Ligeledes er målet med retningslinjerne at lette planlægningsbyrden ved denne type projekter og gøre processen gennemsigtigt til fordel for borgere, interessenter, opstillere og kommunen selv.

Vindmølleprojektet imellem Borg og Visby vil bidrage til at øge andelen af vedvarende energi og vil levere et ikke ubetydeligt bidrag til at nedbringe udledningen af drivhusgasser. Herved vil planen være med til at opfylde både de nationale og internationale energipolitiske miljømålsætninger og desuden bidrage til at sikre en mere uafhængig elforsyning blandt andet ved reduktion af importerede fossile brændsler.

Bestemmelser

TØNDER KOMMUNE

Lokalplan 172-150

Vindmøller ved Borg-Visby vest

I henhold til bestemmelser i lov om planlægning, LBK nr. 572 af 29. maj 2024, fastsættes herved bestemmelser for det i § 2 nævnte område.

§ 1 FORMÅL

§ 1.1 Lokalplanen har til formål at:

- at udlægge området til teknisk anlæg til opstilling af seks vindmøller med tilhørende tekniske anlæg i form af arbejdsarealer, kranpladser, vejanlæg og nettilslutningsanlæg, herunder kabler mellem vindmøller og tekniske installationer, der er nødvendige for driften af vindmøllerne, samt distribution af den producerede strøm.
- at der maksimalt etableres seks vindmøller i en lige række inden for lokalplanområdet og at møllerne etableres med en maksimal totalhøjde på op til 185 meter,
- at møllernes størrelse og udseende bliver ensartede og at den indbyrdes afstand bliver omtrent ensartet,
- at der udformes bestemmelser, der erstatter de ellers nødvendige landzonetilladelser, og fastlægger vilkår om nedtagning af anlægget ved total ophør af elproduktionen og retablering af området efter endt drift.

§ 2 OMRÅDETS AFGRÆNSNING OG ZONESTATUS

Afgrænsning

§ 2.1 Lokalplanen, der afgrænses som vis på kortbilag A, omfatter følgende dele af matrikler heraf:

- Matr.nr.: 170, 280, 287, 290, 313, 319, 329, 339, 374, 385, 7000a, Borg, Brede
- Matr.nr.: 184, 215, 550, 568, 569, 38a, 38b, 559a, Visby Ejerlav, Visby

samt alle matrikler, der efter lokalplanforslagets offentliggørelse, udstykkes heraf.

Zonestatus

§ 2.2 Lokalplanens område forbliver uændret i landzone.

§ 2.3 *Bonusvirkning*

Lokalplanen tillægges bonusvirkning, hvorfor der med lokalplanens endelige vedtagelse samtidig meddeles landzonetilladelse efter planlovens § 35, stk. 1 til:

- Anvendelse af lokalplanområdet til tekniske anlæg til energiforsyning i form af vindmøller og tekniske anlæg til distribution af el, jf. § 1.1
- opstilling af seks vindmøller, jf. §§ 1.1, 3.1, 5.1.
- anlæg af teknikbygninger og øvrige tekniske installationer, jf. §§ 5.2, 5.4, 5.7, 5.9 & 6.6,
- anlæg af køreveje samt arbejds- og kranpladser, jf. §§ 3.1 & 8.1
- nedgravning af kabler, jf. § 3.1 & 9.1
- terrænregulering, jf. § 7.1
- og udstykning, jf. §§ 4.1 og 4.2

der ellers ville være nødvendige for lokalplanens virkeliggørelse, jf. planlovens § 15, stk. 4.

§ 2.4 Bonusvirkningen jf. § 2.3 meddeles på følgende vilkår:

at arealet retableres til den oprindelige anvendelse (jordbrugsmæssig drift eller henligge som natur), såfremt vindmøllerne ikke længere er i brug til elproduktion. Adgangsvej kan dog bibeholdes i det omfang, de kan benyttes i forbindelse med landbrugsdriften. Ved reetablering skal såvel vindmøller som fundamenter i henhold til indgåede lejeaftaler fjernes ned til 1 meter under terræn senest 1 år efter elproduktionens totale ophør uden udgifter for det offentlige.

§ 3 **OMRÅDETS ANVENDELSE**

§ 3.1 Lokalplanområdet udlægges til teknisk anlæg til opstilling af seks vindmøller med tilhørende tekniske anlæg i form af arbejdsarealer, kranpladser, vejanlæg og nettilslutningsanlæg, herunder kabler mellem vindmøller og tekniske installationer, der er nødvendige for driften af vindmøllerne, samt distribution af den producerede strøm.

§ 3.2 Arealer, der ikke anvendes til vindmøller og tilhørende tekniske anlæg jf. § 3.1, kan fortsat anvendes til jordbrugsmæssige formål eller henligge som natur.

§ 3.3 Der må ikke opføres eller indrettes boliger eller anden miljøfølsom anvendelse i lokalplanområdet.

§ 4 **UDSTYKNINGER**

§ 4.1 Vindmølleparcellerne kan udstykkes i selvstændige ejendomme, hvis grundareal som minimum svarer til vindmøllens fundamentsareal og maksimalt til omfanget af vindmøllens rotorareal/vingeoverslag.

§ 4.2 Teknikområdet jf. 5.2 kan udstykkes som selvstændig ejendom med et grundareal op til 5.000 m².

§ 5 BEBYGGELSENS OMFANG OG PLACERING

Omfang

§ 5.1 Inden for lokalplanområdet må der opføres en vindmøllepark med seks vindmøller, der skal placeres som vist på kortbilag B.

§ 5.2 Der kan etableres de for driften nødvendige tekniske anlæg, herunder anlæg til distribution af den producerede energi inden for det selvstændige byggefelt hertil (teknikområde), som vist på kortbilag B.

Bebyggelsens placering

§ 5.3 Vindmøllerne skal placeres på en lige række efter princippet som vist på kortbilag B. Vindmøllerne må ikke have vingeoverslag uden for lokalplanområdet. Der skal være omtrent ensartet afstand mellem vindmøllerne.

§ 5.4 Inden for teknikområdet jf. § 5.2 kan der placeres én transformerstation og tilhørende tekniske installationer, mindre teknikbygninger og én større teknikbygning med et maksimalt grundareal på 80 m².

§ 5.5 Bebyggelse må ikke placeres og anlæg må ikke foregå tættere på §3-beskyttede søer end 10 meter.

Bygningshøjder

§ 5.6 Vindmøllernes totalhøjde målt fra byggemodnet terræn til vingespids i højeste position må maksimalt være 185 meter. Højden måles fra terræn til vingespids, når spidsen er højest over terræn.

§ 5.7 Den større teknikbygning inden for teknikområdet som vist på kortbilag B må have en højde på op til 5,0 meter over byggemodnet terræn, mens mindre teknikbygninger jf. 5.4 må have en maksimal højde på 4,0 meter over byggemodnet terræn.

§ 5.8 Der må inden for teknikområdet jf. § 5.2 placeres lynafledere med en maksimal højde på 12,0 meter over byggemodnet terræn.

§ 5.9 Transformerstationen jf. § 5.4, samt øvrige tekniske installationer inden for teknikområdet, som er nødvendige for transformerstationens drift, såsom højspændingsapparater, må have en maksimal højde på 7,0 meter over byggemodnet terræn.

§ 6 BEBYGGELSENS YDRE FREMTRÆDEN

Udformning

§ 6.1 Der må kun opføres vindmøller med en ensartet ydre fremtræden, således vindmølleparken fremtræder som en helhed. Rotorerne skal have tre vinger, og omdrejningen skal være med uret set med ryggen mod vinden.

§ 6.2 Vindmøllers tårne skal opføres som lukkede, koniske rørtårne.

§ 6.3 Højest 1 meter af vindmøllernes fundamenter (sokkel) må være synlig over terræn.

Farver

§ 6.4 Vindmøllernes tårne, nacelle (generatorhus) og vinger skal have samme lysegrå farve. Farven må ikke være mørkere end RAL 7035.

Vindmøller skal være antirefleksbehandlede svarende til et maksimalt glanstal på 30.

§ 6.5 Teknikbygninger, transformere og lignende inden for teknikområdet, jf. § 5.2, 5.4, 5.6 & 5.8, skal fremtræde ensartede i farvevalg, og holdes i afdæmpede sorte, grå, brune eller grønne farver.

§ 7 TERRÆNREGULERINGER, UBEBYGGEDE AREALER, BEPLANTNING OG HEGN

Terrænreguleringer

§ 7.1 Der må kun foretages permanente reguleringer af det naturlige terræn på +/- 1 meter ved anlæg af vindmøller og adgangsveje til vindmøllerne. Terrænreguleringer skal udføres med bløde overgange, så det færdige terræn fremstår som en naturlig del af landskabet.

Terrænregulering må ikke foretages nærmere lokalplanområdets afgrænsning end 0,5 meter, undtaget heraf er terrænregulering i forbindelse med vejanlæg.

Ubebyggede arealer

§ 7.2 Arealer, som ikke anvendes til vindmøller, adgangsveje, arbejdsarealer, kranpladser eller nødvendige tekniske anlæg, som for eksempel køreveje eller lignende, skal anvendes til jordbrugsmæssig drift eller henligge som natur.

Befæstelsesgrad

§ 7.3 Det maksimale befæstede areal (ikke permeabel belægning) må udgøre 10% af det samlede planområde.

Beplantning

- § 7.4 Der skal etableres og opretholdes beplantningsbælter omkring teknikområdet jf. § 5.2.
- § 7.5 Beplantningsbælter jf. § 7.4 skal placeres inden for byggefeltet til teknikområde, langs den ydre afgrænsning, og bestå af 3-rækker beplantning med en samlet bredde på minimum 5 meter.
- § 7.6 Beplantningsbælterne skal bestå af træer og buske af hjemmehørende og egnskarakteristiske arter. Planterne skal have en minimumshøjde på 0,3 meter på tilplantningstidspunktet.

Hegn

- § 7.7 Der skal etableres trådhegn omkring teknikområdet jf. § 5.2. Trådhegnet skal placeres på indersiden af beplantningsbælterne mod teknikområdet jf. § 5.2 og må ikke overstige en højde på 2,1 meter.

§ 8 VEJE, STIER OG PARKERING

Veje

- § 8.1 Inden for lokalplanområdet må etableres de nødvendige interne veje. Der må kun etableres veje, som er nødvendige for anlæg og/eller drift af vindmøllerne eller for jordbrugsdriften. Interne køreveje skal anlægges med en kørefast belægning af grus eller andet godkendt vejmateriale, dog ikke asfalt eller lignende.

Overkørsler

- § 8.2 Der må etableres to overkørsler til Trøjborgvej og én overkørsel til Tingvej, efter princippet som vist på kortbilag B.

§ 9 TEKNISKE ANLÆG, SKILTNING OG BELYSNING

Tekniske anlæg

- § 9.1 Alle forsyningskabler, herunder elkabler og kommunikationskabler mellem de enkelte vindmøller og elnettet, skal udføres som jordkabler.

Belysning

- § 9.2 Vindmøllerne skal afmærkes af hensyn til lufttrafikken efter krav fra Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen i henhold til de til enhver tid gældende regler. Anden permanent belysning af møllerne samt tilhørende anlæg og køreveje er ikke tilladt.

Skiltning

§ 9.3 For skiltning i lokalplanområdet gælder følgende:

- Der må kun opstilles henvisningsskilte og mindre informationsskilte på maksimalt 0,5 m² i en maksimal højde på 2 meter over terræn.
- Skilte må ikke være digitale eller belyste.
- Skilte skal opsættes med respekt for oversigtsforholdene.
- Der må opsættes firmanavn og/eller logo på den enkelte vindmølles nacelle (generatorhus). Såfremt møllerne forsynes med logo, skal det være ens på begge sider og på alle møllerne.
- Navnet skal være ens på begge sider og være ens for alle møller og må udføres i en størrelse på op til 2 x 6 meter. Firmanavn udføres i enkeltstående sorte bogstaver.

§ 10 SERVITUTTER

Ingen bestemmelser om servitutter.

§ 11 FORUDSÆTNINGER FOR IBRUGTAGNING

§ 11.1 Ny bebyggelse må ikke tages i brug før:

- beplantning jf. §7.4 skal være etableret.
- området skal være ryddet for byggeaffald.
- der er installeret skyggestop på de vindmøller, som giver skyggegener, så driften af vindmøllerne afbrydes i de relevante perioder, så vilkårene i VVM-tilladelsen er overholdt.
- ejer har tinglyst en deklaration om, at vindmøller og tilknyttet bygninger/anlæg skal fjernes uden udgift for det offentlige senest 1 år efter at de ikke længere anvendes, eller i tilfælde af driftsstop på over 1 år.

§ 12 OPHÆVELSE AF LOKALPLANER

§ 12.1 Der ophæves ingen lokalplaner.

§ 13 RETSVIRKNINGER

Midlertidige retsvirkninger af lokalplansforslaget

I perioden fra lokalplansforslaget offentliggøres og indtil den af kommunalbestyrelsen endeligt vedtagne lokalplan er offentligt bekendtgjort, gælder der midlertidige retsvirkninger, jf. planlovens § 17. Det betyder, at ejendomme, der er omfattet af forslaget, ikke må bebygges eller i øvrigt udnyttes på en måde, der skaber risiko for at foregribe den endelige plans indhold.

Efter udløbet af indsigelsesfristen kan kommunalbestyrelsen tillade, at en ejendom, der er omfattet af lokalplansforslaget, bebygges eller udnyttes efter forslaget. Det forudsætter dog, at det

aktuelle projekt er i overensstemmelse med kommuneplanen, og at der ikke er tale om at påbegynde et større byggearbejde.

Lokalplanens midlertidige retsvirkninger gælder i højst 1 år fra offentliggørelsen af lokalplansforslaget.

Lokalplanens endelige retsvirkninger

- § 13.1 Efter Kommunalbestyrelsens endelige vedtagelse og offentliggørelse af lokalplanen må der ifølge § 18 i planloven ikke retligt eller faktisk etableres forhold i strid med lokalplanens bestemmelser.
- § 13.2 Den eksisterende lovlige anvendelse af en ejendom kan fortsætte som hidtil. Lokalplanen medfører ikke i sig selv krav om at etablere de anlæg m.v., der er omtalt i planen.
- § 13.3 Kommunalbestyrelse kan ifølge planlovens § 19 dispensere fra bestemmelserne i lokalplanen, hvis dispensationen ikke er i strid med planens principper, eller tidsbegrænses til maksimalt 3 år. Videregående afvigelser kan kun foretages ved udarbejdelse af ny lokalplan.
- § 13.4 Privatretlige tilstandsservitutter, som er uforenelige med planen, fortrænges af lokalplanens bestemmelser, jf. planlovens § 18.
- § 13.5 Tilstandsservitutter, hvis opretholdelse vil være i strid med lokalplanens formål, kan gøres ugyldige, når de angives i lokalplanen.
- § 13.6 Nye servitutter om forhold, der kan reguleres i en lokalplan, kan kun pålægges en ejendom, når Kommunalbestyrelse har givet samtykke hertil, jf. planlovens § 42. Samtykket kan ikke gives, hvis forholdet kræver udarbejdelse af lokalplan, jf. planlovens § 13 stk. 2. Dette gælder dog ikke servitutter, som pålægges af andre myndigheder med hjemmel i lovgivningen, jf. planlovens § 44.
- § 13.7 I henhold til planlovens § 47 kan der foretages ekspropriation af private ejendomme eller rettigheder over ejendomme, når ekspropriationen vil være af væsentlig betydning for virkeliggørelse af lokalplanen.

Redegørelse

LOKALPLANENS BAGGRUND

Med lokalplanen ønsker Tønder Kommune at imødekomme en ansøgning fra bygherre, NRGi Renewables, der i samarbejde med lokale lodsejere ønsker at opføre seks store vindmøller.

LOKALPLANENS FORMÅL

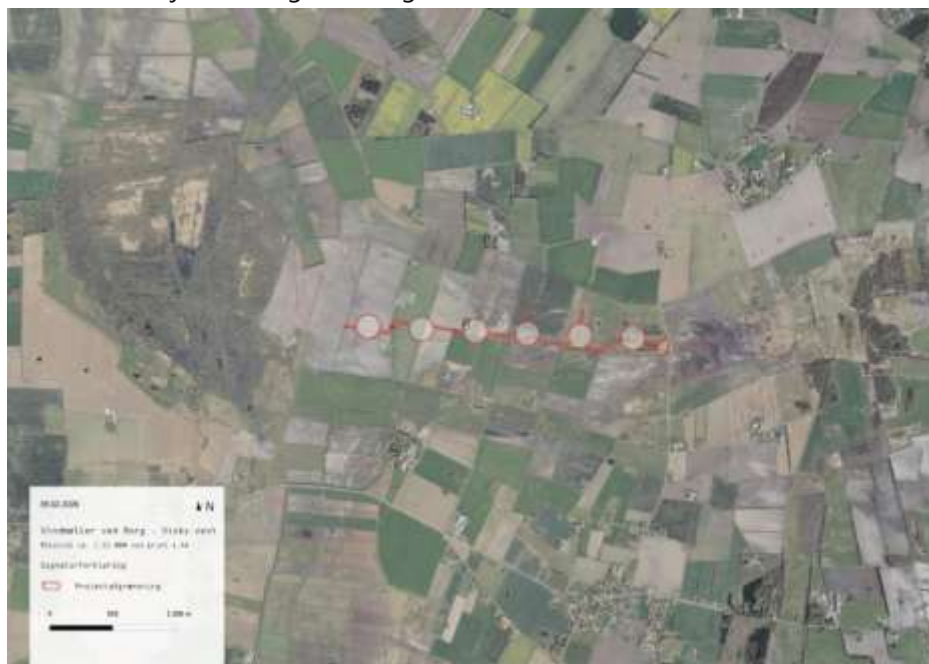
Lokalplanens formål er at give mulighed for etablering af seks store vindmøller med totalhøjde på op til 185 meter, samt etablering af dertilhørende tekniske installationer og anlæg, der er nødvendige for distributionen og driften af anlægget. Dette indebærer interne køreveje og arbejdsarealer, herunder permanente kranpladser, for anlæg, drift og nedtagning af vindmøllerne samt transformerstation.

Lokalplanen sikrer at de seks vindmøller vil have ensartet ydre fremtræden og at vindmøllerne placeres i en lige række med omtrent ensartet indbyrdes afstand, således vindmølleparken fremtræder som en helhed af hensyn til anlæggets omgivelser.

LOKALPLANENS AFGRÆNSNING

Lokalplanområdet udgør ca. 18 ha og afgrænses som vist på kortbilag A.

Lokalplanområdet afgrænses mod vest af markarealer stødende op til Kogsbøl Mose. Mod nord afgrænses området af landbrugsarealer og mod øst af Borgmark. Mod syd afgrænses lokalplanområdet af Sejersbæk og landbrugsarealer.

Figur 1 Luftfoto med afgrænsning

LOKALPLANOMRÅDET

Nuværende forhold

Lokalplanområdet ligger i landzone og omfatter et areal, der i dag anvendes til landbrug. Lokalplanområdet er beliggende i et åbent landområde i den sydvestlige del af Tønder Kommune, på privatejede jorde. Området er præget af åbne, opdyrkede markstykker og landbrug, Sejersbæk, og dets tilløb, samt gennemskærende veje, Borgmark og Trøjborgvej, samt flere læbælter.

Fremtidige forhold

Lokalplanen muliggør etableringen af seks vindmøller på op til 185 meter totalhøjde til elproduktion i området. Det betyder, at områdets karakter ændres fra primært at anvendes til landbrug til nu at være et område, der delvist udnyttes til teknisk anlæg.

Vindmøller i denne størrelse vil være markant synlige og visuelt dominerende set fra mange af de nære, omgivende områder indenfor 1-2 km afstand. Med deres højde vil de være synlige på store afstande, og visuelt vil de ofte fylde meget i landskabsbilledet i de nære landskaber, indenfor nærzonen på 5,5 km afstand. Vindmøllerne kan forventes at være synlige på op til 12-15 km afstand, hvis sigtbarheden er god. Fra mange dele af de omgivende landskaber vil de forskellige beplantninger i form af mindre skovområder samt krat- og læhegnsbeplantninger og til dels bebyggelse dog samtidig skærme meget af for udsynet mod møllerne.

Ud over opsætning af vindmøller, vil der anlægges adgangs-/serviceveje og arbejdsarealer (kranpladser) omkring vindmøllerne, samt et teknikområde med transformerstation der vil kabelføres med underjordiske kabler ud af lokalplanområdet til en station i Visby.

Trøjborg Slotsruin, set mod nord, visualiseret projektforslag, Siemens SG 6.6-170, panorama – Se også bilag II visualiseringsrapport i Miljørapport for vindmøller ved Borg-Visby vest.

Gærup, set mod nord, visualiseret projektforslag, Siemens SG 6.6-170 – Se også bilag II visualiseringsrapport i Miljørapport for vindmøller ved Borg-Visby vest.

Drengsted, set mod sydvest, visualiseret projektforslag, Siemens SG 6.6 - 170 – Se også bilag II visualiseringsrapport i Miljørapport for vindmøller ved Borg-Visby vest.

LOKALPLANENS INDHOLD

Områdets anvendelse

Lokalplanområdet anvendelse fastlægges til teknisk anlæg til opstilling af seks vindmøller til el-produktion med tilhørende tekniske anlæg i form af arbejdsarealer, kranpladser, vejanlæg og nettilslutningsanlæg, herunder kabler mellem vindmøller og tekniske installationer, der er nødvendige for driften af vindmøllerne, samt distribution af den producerede strøm.

Arealer, der ikke anvendes til vindmøller og tilhørende tekniske anlæg kan fortsat anvendes til jordbrugsmæssige formål eller henligge som natur.

Zonestatus

Lokalplanområdet ligger i landzone og forbliver i landzone ved lokalplanens vedtagelse.

I henhold til planlovens § 15, stk. 4 tillægges lokalplanen bonusvirkning og erstatter landzonetilladelser efter planlovens § 35 stk. 1. Bonusvirkningen gælder for forhold i lokalplanens bestemmelser, der indgår i §§ 1.1, 3.1, 4.1, 4.2 5.1, 5.2, 5.4, 5.7, 5.9, 6.5, 7.1, 8.1 og 9.1 angivne forhold og arealanvendelsesforhold vist på kortbilag B. Det drejer sig om områdets anvendelse, disponering af både veje, stier, anlæg og bebyggelse, bygningsregulerende forhold (højde og omfang), bebyggelsens udseende samt disponering af ubebyggede arealer, herunder beplantning og hegn, samt udstykning. Lokalplanen erstatter derfor de landzonetilladelser efter § 35, stk. 1 i Lov om Planlægning, som er nødvendige for lokalplanens gennemførelse.

Udstykningsmuligheder

Vindmølleparceller kan udstykkes i selvstændige ejendomme, hvis grundareal som minimum svarer til vindmøllens fundament og maksimalt til omfanget af vindmøllens rotorareal/vingeoverslag. Teknikområdet kan ligeledes udstykkes som en parcel med et grundareal op til 5.000 m².

Bebyggelsens fremtræden, omfang og placering

Fremtræden

Vindmøller med en totalhøjde på op til 185 meter vil have en væsentlig visuel indflydelse på omgivelserne og kan ses på stor afstand. Vindmøllens synlighed aftager dog gradvist i forhold til afstanden.

Vindmøllernes tårne, nacelle (generatorhus) og vinger vil have samme lysegrå farve. Farven vil ikke være mørkere end RAL 7035. Vindmøller antirefleksbehandles svarende til et maksimalt glanstal på 30.

Teknikbygninger, transformere og lignende inden for teknikområdet vil fremtræde ensartede i farvevalg, og holdes i afdæmpede sorte, grå, brune eller grønne farver.

I forbindelse med *Miljørapport for vindmøller ved Borg-Visby vest* er der gennemført en landskabsvurdering, der tager udgangspunkt i Miljøministeriets anbefalinger for opstilling af store vindmøller på land.

Omfang

Vindmøllerne vil uanset mølletype have en totalhøjde på op til 185 meter over terræn når vingetippen er i øverste position. Afhængigt af endeligt valg af mølletype vil navhøjden kunne variere mellem 99-104 meter og rotordiameter vil kunne variere mellem 162-170 meter.

Omkring hver vindmøllerne anlægges en kranplads på omtrent 3.000 m² og maksimalt 3.500 m².

Der udlægges et teknikområde med et areal på op til 5.000 m², som vist på kortbilag B. Til brug for nettilslutning vil der inden for teknikområdet blive etableret en 60/30 kV transformerstation og tilhørende tekniske installationer, mindre teknikbygninger og én større teknikbygning med et maksimalt grundareal på 80 m².

Transformerstationen, samt øvrige tekniske installationer inden for teknikområdet, som er nødvendige for transformerstationens drift, såsom højspændingsapparater, må have en maksimal højde på 7,0 meter over byggemodnet terræn.

Eksempel på transformerstation med højspændingsapparater og lynafledere samt omkringliggende hegn - Solcelleanlæg ved Kolind (Foto: Urland)

Eksempel på større teknikbygning (venstre) og mindre teknikbygning (højre) - Solcelleanlæg ved Kolind (Foto: Urland)

Den større teknikbygning må have en højde på op til 5 meter over byggemodnet terræn, hvor de mindre teknikbygninger må have en højde på op til 4 meter over byggemodnet terræn.

Der vil inden for teknikområdet placeres lynafledere med en maksimal højde på 12,0 meter over byggemodnet terræn.

Desuden forventes ca. 3-3,5 km adgangsveje anlagt til vindmøllerne. Adgangsveje anlægges typisk som grusveje i en bredde på 5-7 meter.

Kranpladser, veje og teknikområde anlægges som grusbelagte overflader. Asfaltering eller etablering af lignende uigennemtrængelig belægning er ikke muligt inden for lokalplanområdet.

Placering

Vindmøllerne opstilles på en lige række og hver vindmølle placeres efter princippet som vist på kortbilag B. Møllerne har en omtrentlig ensartet afstand der varierer mellem ca. 413-433 meter.

Placering af transformerstationen må kun ske inden for teknikområdet, som vist på kortbilag B.

Terrænreguleringer, ubebyggede arealer, beplantning og hegn

Terrænreguleringer

Lokalplanen har til formål at sikre, at anlægget etableres under hensyn til områdets landskabs- og naturinteresser. Derfor indeholder lokalplanen bestemmelser om maksimal tilladt terrænregulering for at bevare og værne om områdets landskabstræk. Af samme grund må der ikke etableres terrænspring ved hjælp af støttemure og lignende.

Lokalplanen muliggør terrænregulering på ± 1 meter i forhold til eksisterende terræn. Muligheden for terrænregulering vil udnyttes ved etablering af vindmøllefundamenterne, særligt for den midterste vindmølle, hvilket vurderes at være tilstrækkeligt i forhold til at forhindre at de elektriske komponenter påvirkes af varierende vandstand.

Lokalplanen må ikke øge risikoen for at nedstrøms beliggende områder oversvømmes oftere. For at undgå at øge risikoen herfor skal skybrudsvolumener bibeholdes indenfor området, hvorfor eventuelle skybrudslavninger som udjævnes ved terrænregulering genskabes indenfor lokalplanområdet. Iht. Kommuneplanen findes der ingen forekomst af lavninger inden for lokalplanområdet, der vurderes at være i risiko for oversvømmelse ved skybrud.

Beplantning

Der skal etableres afskærmende beplantning omkring projektets teknikområde. Beplantningsbælterne skal bestå af 3-rækker beplantning med en samlet bredde på minimum 5 meter. Beplantningsbælterne skal bestå af træer og buske af hjemmehørende og egnskarakteristiske arter. Planterne skal have en minimumshøjde på 0,3 meter på tilplantningstidspunktet.

Hegn

Der skal etableres trådhegn omkring teknikområdet. Trådhegnet skal placeres på indersiden af beplantningsbælterne mod teknikområdet og må ikke overstige en højde på 2,1 meter.

Befæstelsesgrad

Iht. Kommuneplanen stilles der ved planlægning af fremtidige bebyggelser blive stillet krav vedrørende den maksimale befæstningsgrad afhængig af arealanvendelsen, for at mindske udledningen af regnvand til kloaksystemerne ved skybrud og lignende regnvandshændelser. I henhold til kommuneplanens retningslinjer, fastlægges der en maksimal befæstelsesgrad for tekniske anlæg i landzonen på 10% af det samlede planområde. Grusbelagte arealer kategoriseres ikke som fuldt befæstede arealer i nærværende lokalplan. Lokalplanens fremtidige anvendelse som teknisk anlæg i det åbne land vurderes i øvrigt ikke at være en arealanvendelse, for hvilken det er relevant at tage særlige hensyn for at mindske udledningen af regnvand til kloaksystemerne ved skybrud og lignende regnvandshændelser.

Vej- og stibetjening

Vej

Lokalplanområdet vejbetjenes fra Trøjborgvej og fra Tingvej, hvorfra der kan etableres ny vej til betjening af området, som vist på kortbilag B.

Det skønnes, at der er behov for samlet omkring 3-3,5 km vej frem til de nye vindmøller, primært som nye vejstykker. Nye vejstykker frem mod hver vindmølle anlægges som grusveje opbygget i solide vejklaser i sand og stabilgrus, med en bredde på op til 7 meter. Generelt stiller opstillingen af store vindmøller særlige krav til vejforhold, som blandt andet skal kunne klare specialtransporter med meget lange og tunge lastvognslæs. Særligt for transporten af møllevinger er der tale om lastvognslæs med længder på over 85 meter, som kræver en stor venderadius.

De nærmere vilkår omkring adgangsvejene aftales med lodsejerne samt Tønder Kommune, som er vejmyndighed for kommunevejene i området.

Tekniske anlæg og skiltning

Belysning

Af hensyn til sikkerheden for lufttrafik skal vindmøller med en totalhøjde på 100 meter og derover lysafmærkes. Alle vindmøllerne skal afmærkes i henhold til standardkravene, jf. BL 3-10 3. udgave Bestemmelser om luftfartsafmærkninger af vindmøller.

Jf. BL 3-10 skal vindmølleparker med vindmøller med totalhøjder over 150 meter skal vindmøllerne i knæk og hjørner toppunktsafmærkes med to mellemintensive blinkende lys placeret på overdelen af nacellen. En type A med en intensitet på 20.000 candela med hvidt lys tændt i dagtimerne, og en type B med en intensitet på 2.000 candela med rødt lys tændt i nattimerne. Begge lys skal placeres så en uhindret synlighed fra en 360 graders vandret retning sikres uanset møllevingernes position. På mølletårnet, tilnærmelsesvist midt mellem terræn og toppunktsafmærkningen, placeres minimum tre lavintensive røde faste lys (type B med en intensitet på 32 candela) jævnt fordelt i samme niveau på mølletårnets omkreds, så synlighed i alle retninger sikres. Disse skal kun være tændt i nattetimerne. I vindmølleparkens perimeter må der som udgangspunkt maksimalt være 900 meter mellem to vindmøller, der er toppunktsafmærket med mellemintensivt lys.

De resterende vindmøller i vindmølleparken skal som minimum afmærkes med to lavintensive faste, røde hindringslys (type A med en intensitet på 10 candela), der skal være tændt 24 timer i døgnet. Lysene skal placeres på overdelen af nacellen, således, at en uhindret synlighed fra en 360 graders vandret retning sikres uanset møllevingernes position.

Lysafmærkning med blinkende lys i vindmølleparken bør være synkroniseret for at undgå unødige lysgener.

Andet permanent belysning af møllerne samt tilhørende anlæg og køreveje er ikke tilladt.

Skilte

Der må kun opstilles henvisningsskilte og mindre informationsskilte på maksimalt 0,5 m² i en maksimal højde på 2 meter over byggemodnet terræn.

LOKALPLANENS SAMMENHÆNG MED ANDEN PLANLÆGNING

Eksisterende lokalplan eller byplanvedtægt

Lokalplanområdet er ikke omfattet af eksisterende lokalplaner.

Visualisering

Som en del af *Miljørapport for vindmøller ved Borg-Visby vest* er der udarbejdet en visualiseringsrapport, som viser visualiseringer af det opsatte tekniske anlæg sammenlignet med de eksisterende forhold.

Kommuneplanrammer

Lokalplanområdet ligger ikke inden for et allerede eksisterende rammeområde jf. kommuneplanen. Derfor forudsætter realiseringen af lokalplanen, at der udarbejdes et tillæg til kommuneplanen.

Kommuneplantillæg nr. 138-150, der udarbejdes parallelt med denne lokalplan, udlægger derfor et nyt rammeområde med betegnelsen 150.81.11 til teknisk anlæg og fastlægger således anvendelsen af området til teknisk anlæg med mulighed for opstilling af seks møller med en totalhøjde på 185 meter.

Kommuneplanens retningslinjer

Lokalplanområdet omfattes af Kommuneplan 2017-2029 for Tønder Kommune, og er i overensstemmelse med kommuneplanens retningslinjer.

LOKALPLANENS FORHOLD TIL ANDEN LOVGIVNING

Lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter

I henhold til § 8 i lov om miljøvurdering af planer og programmer og konkrete projekter (VVM) (LBK nr. 4 af 03. januar 2023) skal der, i forbindelse med tilvejebringelse af planer og programmer, ske en vurdering af, om planen antages at kunne få en væsentlig virkning på miljøet.

Tønder Kommune har besluttet, at der skal udarbejdes en miljøvurdering af planforslagene jf. miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, idet planlægningen vurderes at kunne få en væsentlig påvirkning af miljøet.

Projekter som vindmøller er opført på miljøvurderingslovens bilag 2. Punkt 3a: Industrianlæg til fremstilling af elektricitet, damp og varmt vand (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1). Bygherre har anmodet om, at der udarbejdes en miljøkonsekvensvurdering af det konkrete projekt, og der skal således udarbejdes en miljørapport med miljøvurdering af både lokalplan, kommuneplantillæg og det konkrete projekt for vindmøller.

Miljøkonsekvensvurdering og miljøvurdering afrapporteres samlet i miljørapporten, der ledsager denne lokalplan. Et ikke teknisk resumé af miljørapporten er vedhæftet som bilag til lokalplanen.

Rapporten skal i høring, og behandles af Kommunalbestyrelsen i Tønder Kommune, inden bygherre kan få udstedt en VVM-tilladelse iht. miljøvurderingslovens § 25 samt andre tilladelser, der er nødvendige for at påbegynde realisering af projektet.

Jordforureningsloven

Lokalplanområdet er ikke områdeklassificeret og der er ikke tinglyst eller registreret affaldsdeponier eller andre former for jordforurening indenfor lokalplanområdet.

Bortkørsel af forurenede jord kræver tilladelse jf. jordforureningsloven. Dette vil blive aktuelt, hvis jorden i planområdet forurenes og skal graves op og køres bort.

Okkerloven

Bekendtgørelse af lov om okker (LBK nr. 1581 af 10/12/2015) har til formål at forebygge og bekæmpe okkergener i vandløb, søer eller havet. Loven fastsætter, at der ikke uden tilladelse må påbegyndes grøftning og grundvandssænkning i disse områder. Lokalplanområdet ligger jf. okkerkortlægningen uden for områder med risiko for okkerudledning, men delvist inden for Klasse IV udpegningsområdet, hvor der ingen risiko for okkerudledning er.

Ved etablering af vindmøller er der en potentiel risiko for okkerudfældning i forbindelse med midlertidig grundvandssænkning i anlægsgrave. Dette er behandlet i *Miljørapport for vindmøller ved Borg-Visby vest* og uddybet i afsnittet nedenfor om Miljøbeskyttelsesloven.

Miljøbeskyttelsesloven

Midlertidig grundvandssænkning ved støbning af fundamenter og bortledning af grundvandet til omkringliggende vandløb eller søer kræver udledningstilladelse fra Tønder Kommune i henhold til Miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 1.

Der er i *Miljørapport for vindmøller ved Borg-Visby vest* foretaget en vurdering af risikoen for negativ påvirkning af recipienter som følge af okkerudfældning ved vandhåndteringen under midlertidig grundvandssænkning ved vindmøllerne. Som det fremgår af *Miljørapport for vindmøller ved Borg-Visby vest* bør det oppumpede vand fra grundvandssænkningen ikke udledes direkte til vandløb eller overfladevand men i stedet ske ved nedsivning. Nedsivningen sikres ved overrisling af markarealer, hvor vandet langsomt kan nedsive, og hvor der sikres mod direkte afledning/afstrømning til beskyttede vandløb. Det forventes at være nødvendigt at etablere jordvold ud mod de pågældende vandløb, eller et egentligt bassin for at sikre, at det oppumpede vand ikke løber direkte i nærliggende vandløb og grøfter. Den geotekniske undersøgelse viser, at der for flere af vindmølleplaceringerne er et højere indhold af okker. Som for det øvrige oppumpede grundvand skal det sikres, at der ikke kan ske direkte udledning til vandløb og overfladevand fra disse vindmøller.

Under forudsætning af, at der gennemføres passende foranstaltninger for at undgå direkte udledning til vandløb og overfladevand, vurderes anlæg af de seks vindmøllefundamenter i projektet ikke at udgøre en risiko for okkerforurening eller anden negativ påvirkning af betydning for vandmiljøet. Se mere i *Miljørapport for vindmøller ved Borg-Visby vest*.

Vandforsyningsloven

Eventuel bortledning af mere end 100.000 m³ grundvand i forbindelse med midlertidig grundvandssænkning ved støbning af møllefundamenter kræves tilladelse fra Tønder Kommune i henhold til Vandforsyningslovens § 26, stk. 1.

Miljøaktivitetsbekendtgørelsen

Midlertidige støv-, støj- eller vibrationsfrembringende aktiviteter i forbindelse med bygge- og anlægsarbejder skal senest 14 dage i forvejen

anmeldes til Tønder Kommune i henhold til bekendtgørelsen om miljøregulering af visse aktiviteter (BEK nr 844 af 23/06/2017). Anmeldelsen skal redegøre for driftsperiodens længde og de foranstaltninger, som foretages for at forebygge eller afhjælpe forurening eller gener for omgivelserne, herunder driftstidens fordeling på dag-, aften- og nattetimer.

Vindmøllestøjbekendtgørelsen

Støj fra vindmøller i drift er reguleret af lovgivningen, jf. bekendelse om støj fra vindmøller (BEK nr 995 af 26/08/2024). Grænseværdier for støj ved omkringboende er fastlagt på baggrund af, hvad der miljømæssigt og sundhedsmæssigt er acceptabelt. Der er i *Miljørapport for vindmøller ved Borg-Visby vest* redegjort for de forskellige typer af støjpåvirkninger, samt gennemført støj-beregninger for i forbindelse med miljøundersøgelserne for projektet og planerne.

Det vurderes i *Miljørapport for vindmøller ved Borg-Visby vest*, at de støjmæssige gener ved naboer vil være acceptable og at gældende regler for støjgrænseværdier ved naboboliger er overholdte. Tønder Kommune kan stille krav om, at der efter vindmøllernes opstilling og indsættelse i drift gennemføres kontrollerende støjmålinger. Støjmålingerne skal følge retningslinjerne i Vindmøllestøjbekendtgørelsen for denne type målinger. Skulle det i forbindelse med kontrollerende støj-målinger konstateres, at vindmøllerne alligevel ikke overholder de fastsatte støjkrav, kan vindmøllestøjen dæmpes yderligere, for eksempel ved at regulere vindmøllernes omdrejningshastighed.

Bestemmelser om afmærkning af luftfartshindringer mv.

Af hensyn til sikkerheden for lufttrafik skal vindmøller med en totalhøjde på 100 meter og derover lysafmærkes. Alle vindmøllerne skal afmærkes i henhold til standardkravene, jf. BL 3-10, 3. udgave.

Kulturarv

Museumsloven

Arkæologi

Hvis der under anlægsarbejde findes spor af fortidsminder eller andre kulturhistoriske anlæg, skal arbejdet indstilles i det omfang, det berører fortidsmindet, og fundet skal meldes til Museum Sønderjylland, jævnfør Museumsloven §27, stk. 2.

Fortidsminder

Der findes ingen fredede fortidsminder inden for lokalplanområdet.

Det nærmeste knytter sig til slotsruinen Trøjborg ca. 700 meter syd for projektområdet. Yderligere fortidsminder ligger over 1,8 km fra projektområdet. Ingen af fortidsminderne ligger på en måde, så adgangsveje til vindmøllerne vil komme i nærheden af fortidsminderne, og projektet vurderes ikke direkte at påvirke fredede fortidsminder.

I *Miljørapport for Vindmøller ved Borg-Visby vest* vurderes der at være en mindre indirekte påvirkning af fortidsmindet, da vindmøllerne er ganske dominerende i områderne nær Trøjborg Slotsruin og derved påvirker oplevelsen af dette landområde. Da selve slotsruinen er omgivet af høje træer og fra selve slotsruinen vil der derfor kun være punktvis udsyn til enkelte vingespidser,

hvorfor vindmøllerne vurderes ikke at medføre en væsentlig påvirkning af oplevelsen af Trøjborg Slotsruin.

Naturbeskyttelse

International naturbeskyttelse

Habitatdirektivet/Natura 2000

Planer og projekter skal vurderes i forhold til potentielle væsentlige påvirkninger af Natura 2000-områder. Udpegningen af Natura 2000-områder er EU's overordnede redskab til beskyttelse af truede, sjældne eller karakteristiske dyre- og plantearter og naturtyper. Udgangspunktet for Natura 2000 er, at medlemslandene skal opretholde en såkaldt gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, der ligger til grund for udpegningen af områderne. Det følger heraf, at aktiviteter, der påvirker bevaringsstatus negativt, som hovedregel, ikke kan tillades. Natura 2000 omfatter habitatområder, fuglebeskyttelsesområder og Ramsarområder. Ramsarområderne, der er vådområder af international betydning, er omfattet af eller sammenfaldende med fuglebeskyttelsesområder, og behandles derfor ikke særskilt i vurderingen af påvirkningen af Natura 2000.

De nærmest beliggende Natura 2000-områder inden for 20 km er N103 "Kogsbøl og Skast Mose" ca. 400 meter vest for projektområdet, N100 "Sølsted Mose" ca. 3 km øst for projektområdet, N89 "Vadehavet" ca. 4 km nordøst for projektområdet i form af H86 "Brede Å", N99 "Kongens Mose og Draved Skov" ca. 8,5 km øst for projektområdet og N93 "Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov" ca. 11 km nordøst for projektområdet.

Planens påvirkning af Natura 2000-områder og arterne på udpegningsgrundlaget for disse områder er behandlet i *Miljørapport for vindmøller ved Borg-Visby vest*.

Det vurderes samlet, at planen ikke vil medføre at naturtyperne eller arterne på udpegningsgrundlaget for de fem Natura 2000-områder vil blive påvirket væsentligt af projektets anlægs- og driftsfase. Vindmøllerne vil heller ikke medføre væsentlige kollisioner eller fortrængninger af fuglearter på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområderne i de fem Natura 2000-områder. Planen for projektet vil derfor ikke påvirke nærliggende Natura 2000-områders integritet eller bevaringsstatus for naturtyper og arter på områdernes udpegningsgrundlag.

Beskyttede arter/Bilag IV

I habitatbekendtgørelsen er opført dyre- og plantearter, hvor Danmark har særligt ansvar for at kræve streng beskyttelse - de såkaldte bilag IV-arter.

Af arter på Habitatdirektivets bilag IV blev der registreret odder og ni arter flagermus (vandflagermus, frynseflagermus, dværgflagermus, pipistrelflagermus, troldflagermus, brunflagermus, sydflagermus, skimmelflagermus og brun langøre) i planområdet. Derudover kan der potentielt forekomme vandrende ulv i området. Odder og ulv vurderes ikke at kunne blive væsentligt påvirket af planens anlægs- og driftsfase.

Pipistrelflagermus var langt den hyppigst registrerede flagermusart i området ved Borg-Visby, og sydflagermus var relativt hyppigt forekommende i området i yngletiden. De øvrige registrerede arter forekom mere fåtalligt i planområdet. Områdets flagermus blev primært registreret i skove, moser og haver, samt langs levende hegn og vandløb, mens der var en meget lav flagermusaktivitet på åben mark, hvor vindmøllerne planlægges opstillet. Vindmølle 2, 3 og 5 kan udgøre en kollisionsrisiko for flagermus, da de placeres nær levende hegn eller vandløb og der bør gennemføres afværgeforanstaltning for disse vindmøller for at undgå en væsentlig påvirkning af flagermus. Derimod udgør de øvrige møller ikke en væsentlig kollisionsrisiko for flagermus, da de placeres på åben mark.

I anlægsfasen vil bygningerne på de fire ejendomme, der nedlægges, blive revet ned. Det kan ikke afvises, at pipistrelflagermus kan have anvendt disse bygninger som ynglekoloni i yngleperioden 2023 og dagrastested i spredningsperioden 2023. Der bør gennemføres afværgeforanstaltninger for at undgå en væsentlig påvirkning af flagermus. Undersøgelsens resultater giver ikke grundlag for at antage, at andre flagermusarter end pipistrelflagermus har anvendt de pågældende bygninger som yngle- eller rastesteder.

Den potentielle påvirkning af bilag IV arter er behandlet i *Miljørapport for vindmøller ved Borg-Visby*. Såfremt det anbefalede møllestop på mølle 2, 3 og 5 gennemføres, vurderes det samlet, at planen for projektet ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af bilag IV-arter eller på områdets økologiske funktionalitet for bilag IV-arterne i hverken anlægs- eller driftsfasen.

National naturbeskyttelse

Beskyttet natur

Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse (LBK nr 927 af 28/06/2024) fastlægger blandt andet bestemmelser om beskyttelse af forskellige naturtyper, herunder vandløb, søer, moser, mv. (§ 3-områder). Loven skal medvirke til at værne landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

Inden for 300 meter fra vindmøllerne ligger der fire § 3-beskyttede søer og tre beskyttede vandløb, mens kabelforbindelsen skal krydse tre beskyttede vandløb og anlægges omkring 110 meter øst for en § 3-beskyttet sø. For at beskytte § 3-søer i og nær planområdet, friholdes der en arbejds- og anlægsfri zone på minimum 10 meter til alle § 3-beskyttede søer.

I anlægsfasen kan vindmøllerne medføre indirekte påvirkning af nærliggende § 3-søer og beskyttede vandløb på grund af midlertidig grundvandssænkning i forbindelse med støbningen af møllefundamentterne. Ved vindmølle nummer 3, 4, 5 og 6 vil grundvandssænkningen kunne medføre påvirkning af beskyttet natur i form af vandstandsændringer i nærliggende søer og vandløb, idet der vil være overlap mellem sænkningstragten fra grundvandssænkningen og den beskyttede natur. Der bør gennemføres afværgeforanstaltninger for at undgå væsentlig påvirkning af nærliggende beskyttet natur.

Anlæggelsen af vindmøllernes adgangsvej og kabler mellem møllerne skal flere steder krydse vandløb, herunder et §3-beskyttet vandløb. Dette vurderes ikke at påvirke det berørte vandløbs tilstand væsentligt. Der skal søges dispensation fra Naturbeskyttelsesloven ved etablering af overkørsler ved §3-beskyttede vandløb.

Samlet set vurderes projektets anlægs- og driftsfase ikke at medføre væsentlige negative påvirkninger af § 3-beskyttede naturtyper og vandløb i eller uden for planområdet, når der gennemføres afværgeforanstaltninger.

Planens påvirkning af National naturbeskyttelse er yderligere behandlet i *Miljørapport for vindmøller ved Borg-Visby vest*.

Vandløbsloven

Vandløbsloven (LBK nr 1217 af 25/11/2019) skal sikre, at vandløb kan benyttes til afledning af vand, navnlig overfladevand, spildevand og drænvand. Loven gælder også for grøfter, rørledninger, søer mv.

Indgreb i vandløb, grøfter, rørlægninger mv. såsom restaurering/regulering eller andre ændringer i vandløbs skikkelse kræver tilladelse efter vandløbslovens § 17 og/eller § 3 i bekendtgørelsen om vandløbsregulering og -restaurering mv. Derudover skal man være opmærksom på private rørlagte strækninger og dræn.

Krydsninger af vandløb, hvor der etableres overkørsler eller foretages styrede underboringer, kræver tilladelse efter Vandløbsloven. I tilfælde af at der ligeledes kræves dispensation i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3, vil dette håndteres i forbindelse med behandling af tilladelse efter vandløbsloven.

Terrænreguleringer kan kræve tilladelse efter Vandløbsloven, hvis de medfører ændrede afstrømningsforhold.

Hvis der skal etableres faste anlæg (herunder veje eller vendepladser) i arbejdsbæltet langs et offentligt vandløb kræver det dispensation efter Vandløbsloven.

Statslig vandområdeplanlægning

I de statslige Vandområdeplaner 2021-2027 er der fastsat mål og indsatser med henblik på at sikre, at søer, vandløb, grundvandsforekomster og kystvande opfylder de fastsatte miljømål i overensstemmelse med EU's vandrammedirektiv. Vandområdeplaner skal sikre, at grundvand, vandløb, søer og fjorde opfylder miljømål om god økologisk tilstand. Derudover skal planerne være med til at sikre, at tilstanden ikke forringes for vandområderne. Miljømål for vandløb og søer omfatter både den kemiske og økologiske tilstand.

Det dybe grundvand i området er målsat til kvantitativ og kemisk god tilstand. Projektet må således ikke give anledning til ændring af grundvandets tilstand. De dybe grundvandsforekomster i området er af god kvantitativ og kemisk kvalitet, de regionale grundvandsforekomster i området er af ringe kemisk tilstand, grundet pesticider, men god kvantitativ tilstand. Der er ingen terrænnære grundvandsforekomster i regionen.

Adgangsvejen til vindmøllerne skal tre steder krydse vandløb. Disse tre er alle tilløb til Sejersbæk som er et målsat vandløb, jf. Vandområdeplanerne 2021-2027. Krydsningerne anlægges som en rørføring af vandløbet, hvor der etableres overkørsel henover.

Tilløbene til Sejersbæk hvori der anlægges rørføringer som del af dette projekt er retlinede vandløb, der forventeligt fungerer som afvandingsgrøfter for de omkringliggende marker. Strækningerne der rørlægges, er mindre dele af det samlede vandløbssystem, og anlægges med bundkote i en kote der ikke svækker muligheden for gennemstrømning. I tilfælde af at drænrør tilgår vandløbene, på de strækninger der rørlægges, vil drænen omlægges eller integreres i rørlægningen. Således vil afvandingsforhold forblive uændrede. Der vil deraf heller ikke være ændringer på vandføring eller afstrømningsforhold i de målsatte dele af Sejersbæk.

Som beskrevet tidligere (se ovenstående afsnit om Miljøbeskyttelsesloven) vurderes midlertidige grundvandssænkninger under anlægsfasen ikke at påvirke vandløbenes tilstand negativt, såfremt der gennemføres passende foranstaltninger for at undgå direkte udledning af oppumpet vand til vandløb og overfladevand. Risikoen for forurening af vandløb som følge af evt. blowout i forbindelse med styrede underboringer vurderes ligeledes at være minimal. De tre rørføringer af tilløbende til Sejersbæk vil ikke ændre vandføring eller afstrømningsforhold i Sejersbæk, og dermed vurderes rørføringerne ikke at forringe tilstanden eller at være til hinder for målopfyldelse af den økologiske og kemiske tilstand i Sejersbæk.

Samlet vurderes en realisering af planen ikke at forringe mulighederne for målopfyldelse i henhold til vandområdeplanen, da ændringen i områdets anvendelse ikke vurderes at have negativ betydning for tilstanden af grundvand eller vandløb.

Klimatilpasning

Klimaforandringer kan forventes at medføre øget risiko for oversvømmelse både fra nedbør, vandløb, havvand og grundvand.

I Kommuneplanen er der blevet udarbejdet kortlægning, der viser områder i risiko for at blive oversvømmet; ved nedbør i form af lavninger; fra vandløb ved vandspejlsstigning på 50 cm; fra hav; eller for grundvand.

Lokalplanområdet ligger ikke inden for noget risikoområde for oversvømmelse. I tilfælde af, at planområdet er delvist oversvømmet i anlægs- og nedtagningsfasen, vil det dog besværliggøre kørsel og arbejde i området. Projektet vurderes ikke at stride med kommuneplanens retningslinjer for klimatilpasning.

Landbrugsloven

Der er landbrugspligt på lokalplanområdet, som ligger i landzone. Derudover kræver opstilling af en vindmølle med et grundareal på over 25 m² på en landbrugsejendom Landbrugsstyrelsen tilladelse. Der må derfor ikke foretages ændringer af eksisterende forhold, før Landbrugsstyrelsen har godkendt, at landbrugspligten ophæves for dette areal.

Ophævelsen af landbrugspligten vil ske i tilfælde af udstykningen af de enkelte vindmølleparceller, ved Geodatastyrelsens godkendelse heraf. Landbrugsstyrelsen kan i forbindelse med ophævelsen af landbrugspligten stille betingelser i medfør af Landbrugsloven vedrørende jordens drift og/eller afhændelse af ejendommens øvrige jorder til sammenlægning med anden landbrugsejendom.

SERVITUTTER

Lokalplanen kan ophæve udtrykkeligt angivne tilstandsservitutter, hvis servituttens opretholdelse er i strid med lokalplanens formål. Lokalplanens realisering forudsætter ikke ophævelse af servitutter.

TILLADELSE FRA MYNDIGHEDER

Byggeri og nedrivning

Nybyggeri, ombygninger og nedrivning kræver tilladelse fra Tønder Kommune inden arbejdet påbegyndes.

Nybyggeri må ikke tages i brug før der er sket tilslutning til el- og vandforsyning, offentlig kloak samt sket færdigmelding til Tønder Kommune.

Vejanlæg

Anlæg af nyt vejanlæg såsom p-pladser, vareindlevering, overkørsler mv. kræver, at der indhentes samtykke fra politiet, jf. færdselslovens § 100.

Der må etableres to overkørsler til Trøjborgvej og én overkørsel til Tingvej. Tilladelser ved nye overkørsler skal søges ved Tønder kommune.

Vandløb

Etablering af nye overgange over vandløb og arbejdsarealer nær vandløb i området kræver tilladelse jf. Vandløbsloven fra vandløbsmyndigheden Tønder Kommune. Der kræves ligeledes tilladelse

delse fra vandløbsmyndigheden iht. evt. underboring af vandløb, og terrænreguleringer der ændrer afstrømningsforhold. Inden for arbejdsbæltet omkring offentlige vandløb kræves desuden tilladelse til faste anlæg.

Naturbeskyttelsesloven

Krydsning af §3-beskyttede vandløb ifm. anlægsfasen kræver dispensation jf. Naturbeskyttelsesloven, og derved tilladelse fra Tønder Kommune.

Kommuneplantillæg nr. 138-150

REDEGØRELSE

Kommuneplantillæg nr. 138-150 til Kommuneplan 2017-2029 for Tønder Kommune udarbejdes for at sikre plangrundlaget for Lokalplan 172-150, Vindmøller ved Borg-Visby vest.

Kommuneplantillægget har til formål at sikre mulighed for etablering af seks vindmøller på op til 185 meter til elproduktion med tilhørende faciliteter som fx transformerstation.

Kommuneplantillægget har desuden til formål at fastlægge rammebestemmelser, der sikrer de landskabelige interesser i området.

Lokalplanområdet er beliggende i landzone og omfatter et samlet areal på ca. 18 ha. De tilgrænsende områder er landbrugsjord. For at muliggøre ovenstående ønsker udlægges et nyt rammeområde med betegnelsen 150.81.11. – Vindmølleområde ved Visby.

Det pågældende areal er ikke i forvejen rammeplanlagt.

Naturbeskyttelse

International naturbeskyttelse

Habitatdirektivet/Natura 2000

Planer og projekter skal vurderes i forhold til potentielle væsentlige påvirkninger af Natura 2000-områder. Udpegningen af Natura 2000-områder er EU's overordnede redskab til beskyttelse af truede, sjældne eller karakteristiske dyre- og plantearter og naturtyper. Udgangspunktet for Natura 2000 er, at medlemslandene skal opretholde en såkaldt gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, der ligger til grund for udpegningen af områderne. Det følger heraf, at aktiviteter, der påvirker bevaringsstatus negativt, som hovedregel, ikke kan tillades. Natura 2000 omfatter habitatområder, fuglebeskyttelsesområder og Ramsarområder. Ramsarområderne, der er vådområder af international betydning, er omfattet af eller sammenfaldende med fuglebeskyttelsesområder, og behandles derfor ikke særskilt i vurderingen af påvirkningen af Natura 2000.

De nærmest beliggende Natura 2000-områder inden for 20 km er N103 "Kogsbøl og Skast Mose" ca. 400 meter vest for projektområdet, N100 "Sølsted Mose" ca. 3 km øst for projektområdet, N89 "Vadehavet" ca. 4 km nordøst for projektområdet i form af H86 "Brede Å", N99 "Kongens Mose og Draved Skov" ca. 8,5 km øst for projektområdet og N93 "Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov" ca. 11 km nordøst for projektområdet.

Planens påvirkning af Natura 2000-områder og arterne på udpegningsgrundlaget for disse områder er behandlet i *Miljørapport for vindmøller ved Borg-Visby vest*.

Det vurderes samlet, at planen ikke vil medføre at naturtyperne eller arterne på udpegningsgrundlaget for de fem Natura 2000-områder vil blive påvirket væsentligt af projektets anlægs- og driftsfase. Vindmøllerne vil heller ikke medføre væsentlige kollisioner eller fortrængninger af fuglearter på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområderne i de fem Natura 2000-områder. Planen for projektet vil derfor ikke påvirke nærliggende Natura 2000-områders integritet eller bevaringsstatus for naturtyper og arter på områdernes udpegningsgrundlag.

Beskyttede arter/Bilag IV

I habitatbekendtgørelsen er opført dyre- og plantearter, hvor Danmark har særligt ansvar for at kræve streng beskyttelse - de såkaldte bilag IV-arter.

Af arter på Habitatdirektivets bilag IV blev der registreret odder og ni arter flagermus (vandflagermus, frynseflagermus, dværgflagermus, pipistrelflagermus, troldflagermus, brunflagermus, sydflagermus, skimmelflagermus og brun langøre) i planområdet. Derudover kan der potentielt forekomme vandrende ulv i området. Odder og ulv vurderes ikke at kunne blive væsentligt påvirket af planens anlægs- og driftsfase.

Pipistrelflagermus var langt den hyppigst registrerede flagermusart i området ved Borg-Visby, og sydflagermus var relativt hyppigt forekommende i området i yngletiden. De øvrige registrerede arter forekom mere fåtalligt i planområdet. Områdets flagermus blev primært registreret i skove, moser og haver, samt langs levende hegn og vandløb, mens der var en meget lav flagermusaktivitet på åben mark, hvor vindmøllerne planlægges opstillet. Vindmølle 2, 3 og 5 kan udgøre en kollisionsrisiko for flagermus, da de placeres nær levende hegn eller vandløb og der bør gennemføres afværgeforanstaltning for disse vindmøller for at undgå en væsentlig påvirkning af flagermus. Derimod udgør de øvrige møller ikke en væsentlig kollisionsrisiko for flagermus, da de placeres på åben mark.

I anlægsfasen vil bygningerne på de fire ejendomme, der nedlægges, blive revet ned. Det kan ikke afvises, at pipistrelflagermus kan have anvendt disse bygninger som ynglekoloni i yngleperioden 2023 og dagrastested i spredningsperioden 2023. Der bør gennemføres afværgeforanstaltninger for at undgå en væsentlig påvirkning af flagermus. Undersøgelsens resultater giver ikke grundlag for at antage, at andre flagermusarter end pipistrelflagermus har anvendt de pågældende bygninger som yngle- eller rastesteder.

Den potentielle påvirkning af bilag IV arter er behandlet i *Miljørapport for vindmøller ved Borg-Visby*. Såfremt det anbefalede møllestop på mølle 2, 3 og 5 gennemføres, vurderes det samlet, at planen for projektet ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af bilag IV-arter eller på områdets økologiske funktionalitet for bilag IV-arterne i hverken anlægs- eller driftsfasen.

Drikkevandsinteresser og grundvand

Hele planområdet ligger inden for et område med drikkevandsinteresser (OD). Der ligger ikke noget indvindingsopland inden for OSD i nærheden (se nedenstående kort over drikkevandsinteresser). Den nærmeste almene drikkevandsboring ligger ca. 1,5 km nordøst for møllerne ved Borg Vandværk. Der ligger ligeledes almene drikkevandsboringer hhv. ca. 2,6 km syd for møllerne ved

Visby Vandværk og ca. 3,3 km nordøst for vindmøllerne ved Bredebro Andelsvandværk. På disse afstande har planen ikke betydning for drikkevandsinteresserne.

Det nærmeste følsomme indvindingsområde er det nitrat følsomme indvindingsområde uden for OSD omkring Borg Vandværk 1,25 km fra den østligste mølle. Der er ligeledes udpeget følsomme indvindingsområder uden for OSD omkring Visby Vandværk og omkring Bredebro Andelsvandværk, der ligeledes er nitratfølsomme. Vindmøller betragtes som et ikke grundvandstruende anlæg, og planforslaget vurderes ikke at udgøre væsentlig forureningsrisiko for grundvand og grundvandsdannelse i forbindelse med anlæg-, drift- eller nedtagning. Dog bør man være opmærksom på, at der ikke sker udslip af for eksempel gearolie fra vindmøllerne.

Risikoen for spild af olie, diesel, kølervæske og lignende fra arbejdsmaskiner i såvel anlægsfasen vurderes som lille og ikke som en trussel mod grundvands- og drikkevandsinteresser. Ved evt. spild vil der hurtigt foretages foranstaltninger i form af afgravning af øverste jordlag og der vil blive foretaget supplerende tiltag, hvis ikke forureningen kan fjernes ved afgravning.

Samlet vurderes nye vindmøller ved Borg-Visby derfor ikke at udgøre en trussel mod grundvand, grundvandsdannelse og områdets drikkevandsinteresser, hverken i anlægs- eller driftsfasen.

UNESCO Verdensarv - Vadehavet

Vadehavet er udpeget som UNESCO Verdensarv på grund af områdets helt særlige naturgeografiske og økologiske værdier, herunder de dynamiske tidevandsprocesser, de omfattende vadeblade, saltmarskområder og tidevandsrender samt den enestående internationale betydning som et

af verdens vigtigste fugleområder. Udpegningen ligger ca. 7 km mod vest for planområdet. Verdensarvsudpegningen er i særlig grad forankret i de funktionelle naturprocesser i tidevandszonen og i sammenhængen mellem det kystnære landskab og de bagvedliggende marskområder.

Der knytter sig en del friluftsimteresser til Vadehavet, der i høj grad er koncentreret omkring kystnære lokaliteter vest for Hjørpsted Bakkeø. Her foregår de rekreative aktiviteter, som området er kendt for, herunder vandreture på digerne, fuglekiggeri, cykling, naturvejledte ture, strandaktiviteter og oplevelser af tidevand. Disse friluftsooplevelser er tæt knyttet til den åbne horisont, udsigterne over marsken og det særlige kystlandskab, der kun findes helt ude ved Vadehavet.

Lokalplanområdet ligger bag Hjørpsted Bakkeø, der mod vest danner en markant terrænmæssig og visuel barriere. Denne naturlige afskærmning indebærer, at vindmøllerne ikke vil være synlige fra de karaktergivende dele af verdensarvsområdet, herunder tidevandszonen, marsken og de kystnære landskaber, som bærer de primære natur- og landskabsværdier.

For friluftslivet og turismen i UNESCO-området gælder, at aktiviteterne primært er koncentreret langs kysten vest for Hjørpsted Bakkeø, hvor besøgende oplever de åbne horisonter, de store udsynsrum over marsken, kystlandskabet og de rekreative kvaliteter, der er særlige for Vadehavet. Da bakkeøens terræn fuldstændigt afskærmer udsigten mod lokalplanområdet, vil vindmøllerne ikke være synlige fra de mest benyttede friluftsområder, herunder diger, stier, fugletårne og kystlinjen. De rekreative oplevelsesrum forbliver dermed uændrede, og lokalplanen påvirker hverken adgangen til området, eksisterende faciliteter eller de visuelle og landskabelige kvaliteter, der tiltrækker besøgende til Vadehavet.

Lokalplanen vurderes derfor ikke at påvirke de landskabelige, naturmæssige eller funktionelle forhold, der er centrale for verdensarvens integritet og autenticitet. På denne baggrund vurderes lokalplanen samlet set ikke at påvirke UNESCO Verdensarvsområdet ved Vadehavet, hverken visuelt, funktionelt, økologisk, rekreativt eller landskabeligt. De værdier, der ligger til grund for udpegningen, herunder tidevandsdynamikken, de store naturområder, fuglelivet og de storskala-landskabelige oplevelser, opretholdes i fuldt omfang.

RETNINGSLINJER

Lokalplanområdet er omfattet af Kommuneplan 2017-2029 for Tønder Kommune, herunder blandt andet retningslinjer for placering af vindmøller, større sammenhængende landskaber og Økologiske forbindelser (Grønt Danmarkskort). Nedenfor redegøres der for forholdet til relevante retningslinjer. Der henvises til *Miljørapport for vindmøller ved Borg-Visby vest* for yderligere uddybning. Planen vurderes at være i overensstemmelse med kommuneplanens retningslinjer.

Placering af vindmøller; tekniske forhold - Retningslinje 8.6.3

Tønder Kommune opstiller i Kommuneplan 2017-2029 retningslinjer for dimensionering af vindmøller, heriblandt deres højde. Retningslinjerne foreskriver at vindmøller i kommunen skal have en totalhøjde imellem 25-150 m, og at dette kun kan overskrides hvis vindmøllerne er til forsøgsformål. Ved senere vedtagelse af Bekendtgørelse om planlægning for og tilladelse til opstilling af vindmøller (BEK nr. 923 af 06. september 2019) tilsidesættes retningslinjen

i Kommuneplan 2017-2029, da der af kommunalbestyrelsen jf. bekendtgørelsens §2 stk. 3 ikke må fastsættes retningslinjer med generelle bestemmelser i kommuneplanen for vindmøllers totalhøjde.

Retningslinjerne foreskriver også at der skal fastlægges støjkonsekvensområder i forbindelse med den konkrete planlægning af de enkelte vindmølleområder (se støjkonsekvensområder på s. 40).

Større, sammenhængende landskaber - Retningslinje 2.1.4

Lokalplanområdet er beliggende i et område, der i kommuneplanens retningslinje 2.1.4 er udpeget som større sammenhængende landskaber karakteriseret som moselandskab.

Inden for områder udpeget som større sammenhængende landskaber skal der som hovedregel friholdes for større byggerier og tekniske anlæg.

Af Kommuneplanen fremgår det, at nye tekniske anlæg indenfor disse områder skal indpasses i landskabet, så de ikke slører den visuelle sammenhæng mellem landskabselementerne.

Planen er ikke placeret indenfor mosearealer, men i et landbrugsområde mellem Skast-/Kogsbøl mose og Sølsted mose. Landområdet er præget af store- til middelstore marker, spredt bebyggelse og hegnsbeplantning samt eksisterende vindmøller. Med en lokal landskabsanalyse for planområdet og de nærliggende landområder er det afdækket, at der ikke kan opleves en visuel sammenhæng mellem de to moseområder, ligesom der ikke opleves en visuel sammenhæng med det tilstødende landbrugsland, når man befinder sig inde i moseområderne. Der er derfor ingen reel oplevelse af et større sammenhængende moselandskab i området.

Visualiseringer viser, at hvor der i de åbne landbrugsområder stedvis er lange kig gennem landskabet og derfor mulighed for at se flere forskellige landskabselementer samtidig, kan disse stadig opleves efter planens realisering. Visualiseringer og landskabsanalyser viser at der kun er meget begrænset udsyn til vindmøllerne fra moserne.

De seks vindmøller vurderes ikke negativt at påvirke karakteren af eller sløre den visuelle sammenhæng mellem moseområderne, som den er i dag.

Grønt Danmarkskort (Økologiske forbindelser) – Retningslinje 2.5.4 og 2.5.8

Der er udpeget en økologisk forbindelse der går gennem den østlige del af lokalplanområdet, som er omfattet af kommuneplanens retningslinje 2.5.4 og 2.5.8. Disse foreskriver at dyre- og plantelivets muligheder for spredning, f.eks. ved etablering af nye større anlæg, ikke må forringes i væsentlig grad. Udpegningen er en del af Grøn Danmarkskort, der har til formål at skabe uforstyrrede sammenhænge mellem de eksisterende værdifulde naturområder.

Økologiske forbindelser omfatter ledelinjer og korridorer, der sammenbinder et netværk af naturområder funktionelt, og derfor medfører gavnlig virkning på udbredelsen og levedygtigheden af de naturlige bestande af levende organismer.

Der fjernes ikke lange levende hegn eller ødelægges andre markante ledelinjer i den økologiske forbindelse i den østlige del af planområdet. Arbejdet i anlægsfasen vil derfor ikke at forringe den økologiske forbindelses nuværende værdi som spredningskorridor for dyr og planter væsentligt.

Driftsfasen vurderes heller ikke at få væsentlige negative effekter for funktionaliteten af den udpegede økologiske forbindelse i den østlige del af planområdet.

Samlet set vurderes planen således ikke medføre væsentlige negative påvirkning af nationale naturbeskyttelsesinteresser.

Lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter

I henhold til § 8 i lov om miljøvurdering af planer og programmer og konkrete projekter (VVM) (LBK nr. 4 af 03. januar 2023) skal der, i forbindelse med tilvejebringelse af planer og programmer, ske en vurdering af, om planen antages at kunne få en væsentlig virkning på miljøet.

Tønder Kommune har besluttet, at der skal udarbejdes en miljøvurdering af planforslagene jf. miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, idet planlægningen vurderes at kunne få en væsentlig påvirkning af miljøet.

Projekter som vindmøller er opført på miljøvurderingslovens bilag 2. Punkt 3a: Industrianlæg til fremstilling af elektricitet, damp og varmt vand (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1). Bygherre har anmodet om, at der udarbejdes en miljøkonsekvensvurdering af det konkrete projekt, og der skal således udarbejdes en miljørapport med miljøvurdering af både lokalplan, kommuneplantillæg og det konkrete projekt for vindmøller.

Miljøkonsekvensvurdering og miljøvurdering afrapporteres samlet i miljørapporten, der ledsager dette kommuneplantillæg. Et ikke teknisk resumé af miljørapporten er vedhæftet som bilag til kommuneplantillægget.

Rapporten skal i høring, og behandles af Kommunalbestyrelsen i Tønder Kommune, inden bygherre kan få udstedt en VVM-tilladelse iht. miljøvurderingslovens § 25 samt andre tilladelser, der er nødvendige for at påbegynde realisering af projektet.

NYE RAMMER FOR LOKALPLANLÆGNING

Rammeområde nr.	150.81.11
Områdenavn	Vindmølleområde ved Visby
Zonestatus	Landzone
Arealanvendelse	Teknisk anlæg
Specifik anvendelse	Vindmølleanlæg
Maksimal bebyggelsesprocent	-
Maksimalt bebyggelsesrumfang M³/M²	-
Maksimal bebyggelsesprocent beregnes af:	-
Mindst tilladte miljøklasse	-
Maksimalt tilladte miljøklasse	-
Maksimale etageantal	-
Maksimal højde i meter	185 meter
Detailhandel	-
Udstykning	
Bygningsbevarende rammer	-
Særlige bestemmelser	Området må benyttes til tekniske anlæg i form af vindmøller med tilhørende tekniske installationer, adgangsveje og arbejdsarealer samt øvrige anlæg, der er nødvendige for driften af vindmøllerne. Der udlægges konsekvenszoner til hindring af opførelse af beboelse i det åbne land samt område med støjfølsom arealanvendelse. Der er udlagt to støjkonsekvensområder omkring vindmølleområdet svarende til fire gange møllehøjden og otte gange møllehøjden. Der kan ikke etableres boliger indenfor en afstand af fire gange møllehøjden. Der kan ikke etableres støjfølsom anvendelse i en afstand af otte gange møllehøjden. Ved driftsophør skal de pågældende anlæg mv. fjernes af ejeren, inden der er gået et år. Fundamenter skal fjernes ned til 1 meters dybde, og arealerne skal retableres til landbrugsmæssig drift. Adgangsveje kan dog bibeholdes i det omfang, de kan benyttes til landbrugsdrift. Der skal installeres et skyggestop i de vindmøller, som giver skyggegener således at driften af vindmøllerne afbrydes i relevante perioder, så 10 timers skygetid pr. år beregnet som reel skygetid ikke overskrides på nogen ejendom.
Parkering	-

NUVÆRENDE RAMMER FOR LOKALPLANLÆGNING

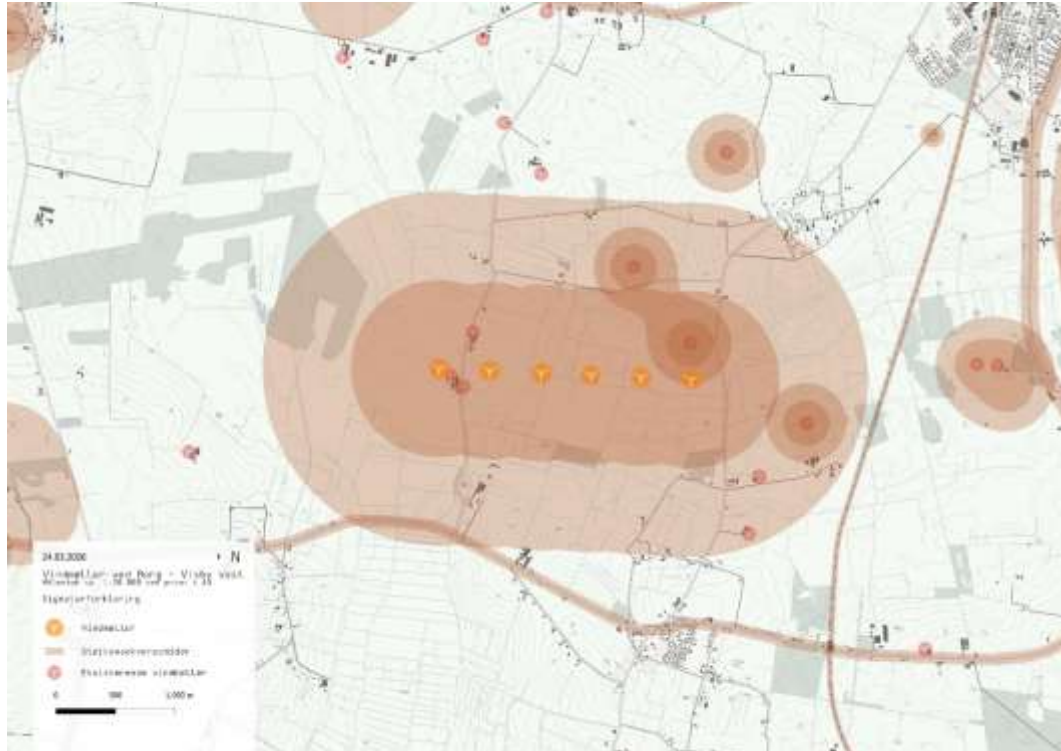
NYE RAMMER (150.81.11) FOR LOKALPLANLÆGNING

Retningslinjekort før kommuneplantillægget:

Retningslinjekort etter kommuneplantillægget:

Vedtagelsespåtegning

VEDTAGELSE

Forslag til Lokalplan nr. 172-150 og Kommuneplantillæg nr. 138-150 er vedtaget af Kommunalbestyrelsen i Tønder Kommune den 26. maj 2026 efter reglerne i lov om planlægning (LBK nr. 572 af 29. maj 2024).

Jørgen Popp Petersen
Borgmester

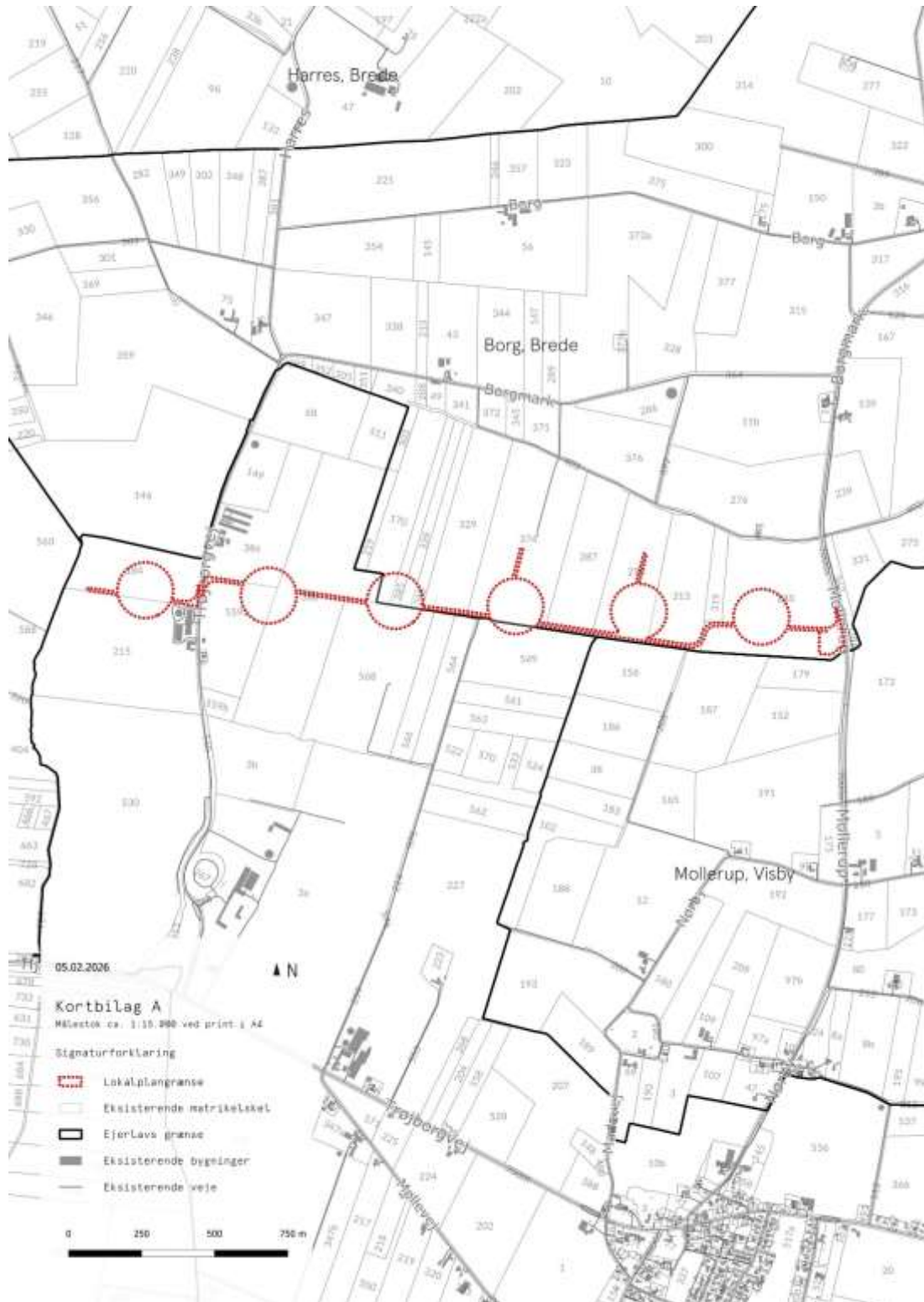
Lars Møldrup
Kommunaldirektør

OFFENTLIGGØRELSE

Forslag til lokalplan nr. 172-150 og kommuneplantillæg nr. 138-150 er fremlagt i offentlig høring i 12 uger fra den 1. juni. 2026 til den 20. oktober 2026.

Kortbilag A

KORTBILAG A – MATRIKELKORT MED AFGRÆNSNING

Kortbilag B

KORTBILAG B – LOKALPLANENS DISPONERING (Lokalplankort)

